

JAKABFFY TAMÁS

A műhelytelen ember

*Uram, te megvizsgálsz és ismersz engem,
tudod, hogy ülök-e vagy állok.
Gondolataimat látod messziről,
látsz, ha megyek vagy pihenek.
Minden utam világos előtted.
A szó még nincs nyelvemen,
s lám, az Úr már tud mindent...*

A liturgiái hagyomány szerint húsvétvasárnap vigiliáján felhangzó 138. zsoltár legelső gondolata, hogy nincs szemérem. Az üdvözített ember a legünnepélyesebb hajnalon csupaszon áll és *perverz* ujjongással hirdeti a rákényszerített titoktalanságot. A világon minden létezőnek van láthatatlan előlete — az ember számára legalábbis —, ami megnyugtató előkészületet sejtet. A festményt maszatos vászon, a hegedűt gyalulatlan deszka, a tudást bárgyú értetlenség előzi meg; a Hold sötét oldala s a palota mögötti sufni az eltakarhatóság nyugalmának a helye. Csak az ember *nem állhat elő* teljesítményével, mert nincs honnan. Az ember vagy kész, vagy bűnös.

Az eltakart rész mégsem volna feltétlenül a rossz hajléka. Az alakíthatóság-
nak térre és időre van szüksége: mégisincs módodban magadba nézni, mert belülről már kinéznek rád, s a pillantások összekoccannak.

Nem tudom, mit gondolhatnék a kegyelmes Istenről, és mit a megtorlóról, azt sem, meddig vállalhatom a *gondolom* szót, mert az Isten a meghosszabbítá-
som; megvizsgál és jól ismeri, mit vélek az emberi szándék nélkül elindult, kötelező emberi életéről vagy Drewermann ostorozóiról, s hogyan mentetem gonoszságaim.

Életem első, véglegesen sikeres szervátültetésekor belémfoglaltatott az Isten szeme, amit a nyelvi egyszerűsítés jegyében lelkiismeretként emlegetnek. *Mentségünk* — az Isten szeméé és a magamé —, hogy ugyancsak ő óv meg a feltétel nélküli kapitulációktól; nem hagy szentkedni, hozzájuttat mindennapi kísértéseimhez és a kötekedőkhöz, de ő biztat arra is, hogy mindezt gondolhassam. A nyelv nem istenít-
hető, az Isten szeme iránt és ellen azonban minden nyelviesíthető, amennyiben *nyelv* minden hadakozás és hálálkodás, bírálás és elismerés. *Érzés, érzet.*

Az Isten szeme előtt mindenki defenzívában él, és mindenkinek helyből kell megtérnie. Mégis: ha az Isten mindezeket *utána* olvasná el, nem pedig *közben* is, valószínűleg halott lennék. Jobb, ha hűségben békétlenkedünk.